

HÍRLEVÉL

A SZÉCHENYI PROGRAMIRODA NONPROFIT KFT. HÍRLEVELE

VII. 1. szám | 2025.01.17.

KAPCSOLATERŐSÍTÉS

BUDAPEST&BRÜSSZEL

**BIZTONSÁG ÉS HATÁRVÉDELEM
A LENGYEL SOROS ELNÖKSÉG
PROGRAMJA**

NEMZETI PROGRAMOK IGAZGATÓSÁGA

**KRITIKUS FONTOSSÁGÚ NYERSANYAGOK
INNOVATÍV TECHNOLÓGIÁK
FEJLESZTÉSE ÉS TÁMOGATÁSA**

NEMZETKÖZI TERÜLET

**INCLUSION FEST
A SZLOVÉN-MAGYAR
PÁRBESZÉD ERŐSÍTÉSE**

KIHÍVÁSOK AZ EU-BAN

„Az EU-nak számos strukturális kihívással kell szembenéznie, amely az alacsony termelékenységnövekedéshez, a népesség elöregedéséhez, valamint a gazdaság zöld és digitális átalakulásához kapcsolódik, mindezt a fokozott globális feszültségek és széttagoltság összefüggésében” – jelentette ki Valdis Dombrovskis gazdaságért és termelékenységért felelős uniós biztos Brüsszelben, miután az Európai Bizottság január 6-án bemutatta az európai szemeszter őszi csomagjának második részét. Az első részt november 26-án terjesztették elő, az új gazdasági kormányzási keret kezdeteként. A Bizottság e ciklus második szakaszként benyújtotta az euróövezet 2025. évi gazdaságpolitikájáról szóló javaslatát, az idénre vonatkozó, riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, valamint az együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslatát. „Az EU komoly strukturális kihívásokkal néz szembe, amelyek veszélyeztetik hosszú távú jólétünket. Sürgősen cselekednünk kell. A kihívásokkal teli globális környezetben kiemelten fontos az uniós tagállamok gazdaság- és szociálpolitikáinak összehangolása. Az európai szemeszter jelenleg és a jövőben is kulcsfontosságú eszköz ennek eléréséhez és új gazdasági kormányzási keretünk célkitűzéseinek megvalósításához” – mondta Valdis Dombrovskis.

Forrás: Európai Bizottság

A Magyar Államkincstárnál 2026. június 30-ig igényelhető a Vidéki Otthonfelújítási Program keretéből vissza nem térítendő állami támogatás. Az elnyerhető legfeljebb 3 millió forintból az 5 ezer lakosúnál kisebb településeken élő családok javíthatnak a lakhatási körülményeiken. Az összeg segíthet a belső terek felújításában, fűtőkorszerűsítésben, tetőcserében, a klíma, a napkollektor és napelemes rendszer telepítésében, illetve cseréjében, akadálymentesítésben, épületvillamossági rendszerek és a ház körüli környezet kialakításában. A támogatás a költségek legfeljebb felét fedezheti, a 2025. január 1. utáni számlákra és vállalkozási szerződésekre lehet igénybe venni, a lakáson végzett felújítások befejezését és az utolsó számla kifizetését követő 60 napon belül. A támogatási kérelmet elektronikus úton a **SZÜF oldalán** (személyre szabott ügyintézési felület), továbbá a postán vagy személyesen, a Magyar Államkincstár vármegyei igazgatóságain keresztül lehet benyújtani.

Forrás: MTI

ROMÁNIA ÉS BULGÁRIA A SCHENGENI ÖVEZETBEN

Január elsejétől Bulgária és Románia is teljes jogú tagja lett a schengeni övezetnek. Ez azt jelenti, hogy állampolgáraik már a közúti határátkelőkön is ellenőrzés nélkül haladhatnak át, egy féléves, szűrőpróbaszerű kontrollal járó átmeneti időszak után. A román és bolgár határellenőrzés teljes megszüntetését Ausztria blokkolta a migráció fokozódásától tartva, de hosszas tárgyalássorozat után tavaly novemberben visszavonta vétóját. A **schengeni térséghez** ma 25 tagállam, illetve Norvégia, Svájc, Izland és Liechtenstein tartozik. Az uniós tag Ciprus csatlakozása még várat magára, Írország pedig egyelőre nem jelezte belépési szándékát.

Forrás: Euronews, Európai Parlament

INNOVÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (European Institute of Innovation and Technology, EIT) képviseletet nyitott Magyarországon. Az EIT összes innovációs területét lefedő képviselet célja a helyi innovátorok és a többi érintett bekapcsolása Európa legnagyobb innovációs ökoszisztémájába, lehetővé téve a magyar tehetségeknek és vállalkozóknak, hogy egy helyen érhessek el az EIT Community oktatási, vállalkozásösztönző és innovációt támogató programjait. Információs pontként a munkatársak összegyűjtik az EIT Közösség szolgáltatásairól és lehetőségeiről szóló híreket, továbbá az üzleti, oktatási és kutatási szervezetek közötti együttműködések ösztönzésével is segítik a térség versenyképességét, gazdasági növekedését. Az EIT-t 2008-ban alapították EIT az európai vállalkozások, felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek együttműködésének fejlesztése, a vállalkozás- és innovációbarát környezet kialakítása érdekében.

Forrás: MTI

FÓKUSZBAN AZ INTERREG

Az Interreg programok kulcsfontosságú szerepet játszanak a határ menti térségek lakosai közötti kölcsönös bizalom kiépítésében – hangsúlyozta *Holop Szilveszter*, az Interreg Magyarország-Szlovákia Program Közös Titkárságának helyettes vezetője *A kohéziós politika jelene és jövője* című online konferencián. Magyarország hét határon átnyúló programban vesz részt, amelyek közül három esetében az irányító hatóság szerepét is betölti. A fejlesztéspolitikai szakember előadásában kiemelte, hogy a programok célja a határ menti régió gazdasági és szociális fejlődésének elősegítése, illetve a határokból fakadó jogi és adminisztratív akadályok felszámolása, jövője pedig szorosan összefügg az Európai Unió kohéziós politikájának átalakulásával, valamint a 2028–34-es pénzügyi időszak tervezésével. „*Bízunk benne, hogy az Interreg programok legalább akkora pénzügyi allokációval működhetnek a következő ciklusban, mint a 2021-27-es időszakban, hogy tovább erősítsék a határon átnyúló együttműködéseket*” – mondta Holop Szilveszter a Blue Door Consulting, az Euractiv és a Portfolio.hu szervezésében tartott konferencián.

Forrás: Portfolio

Polish Presidency
of the Council of the
European Union

BIZTONSÁG ÉS HATÁRVÉDELEM

A LENGYEL SOROS ELNÖKSÉG PROGRAMJA

Magyarország január 1-én adta át az Európai Unió Tanácsának soros elnökségi stafétáját a lengyel kormánynak. A posztot betöltő ország feladata, hogy fél évig moderátori szerepet töltsön be az EU döntéshozói szervei között és a három egymást követő elnökség (lengyel, dán, ciprusi) közös célkitűzéseit vigye előre. Az ünnepi nyitógálát január 3-án tartották a varsói Lengyel Nemzeti Operában. Az eseményt *Donald Tusk* miniszterelnök és *António Costa*, az Európai Tanács új elnöke nyitotta meg.

„BIZTONSÁG, EURÓPA!”

Donald Tusk még tavaly december elején Varsóban sajtótájékoztatón ismertette a lengyel uniós elnökségi terveit. Szavaiból kiderült, hogy a biztonság és a határvédelem lesz a következő fél éves időszak két hívószava, ezt tükrözi a jelmondata is: *„Biztonság, Európa!”*. A jobbközép lengyel kormányfő üdvözölte azt, hogy több európai vezető is belátja már a határvédelem fontosságát.

UKRAJNA TÁMOGATÁSA

Lengyelország az orosz invázió kezdete óta Ukrajna egyik legerősebb pártfogója, a nemzetközi szinten is rendszeresen kiáll Ukrajna mellett, így tett például az Európai Politikai Közösség (EPK) budapesti csúcstalálkozóján is, emellett pedig 25 millió eurót fizetett az Ukrajna újjáépítését célzó európai alapba. Így nem meglepő, hogy a lengyel kormány számára kiemelten fontos marad a kijevi vezetés további támogatása. Ezt jelezte az is, hogy december 17-én Donald Tusk a kelet-ukrajnai Lvivbe utazott, ahol biztosította *Volodimir Zelenskij* ukrán elnököt arról, hogy Varsó a következő 6 hónapban mindent megtesz Ukrajna uniós és NATO-csatlakozása érdekében. *„Történelmünk egyszerre bonyolult és gyönyörű. Sok pozitív és negatív aspektus volt a kapcsolatainkban, de ez olyan nemzetek történelme, amelyek a nehézségek ellenére bebizonyították, hogy megértették a sorsfordító történelmi pillanatot, amelyet Oroszország inváziója jelent”* – mondta a lengyel kormányfő az ukrán elnökkel tartott közös sajtótájékoztatón.

VÉDELMI FEJLESZTÉS

Lengyelország régóta szoros kapcsolatot ápol az Egyesült Államokkal, és ez a transzatlanti kötődés az elnökségi program egyik alappillére. Mivel az ország fontos szerepet játszik a NATO keleti szárnyának védelmében, ezt a pozícióját tovább szeretné erősíteni az EU-n belüli tárgyalásokon is. Az USA-val való együttműködés különösen fontos a védelmi ipar fejlesztése és a Kína által jelentett kihívások kezelése szempontjából. Az amerikai fegyverek vásárlása és az amerikai hitelek felhasználása, továbbá a lengyel katonai kapacitások bővítése jól illeszkedik ebbe a stratégiába.

KELETI PAJZS

A regionális együttműködés szintén kiemelt szerepet kap a lengyel elnökség alatt. A Balti-tenger térségében Varsó meghatározó vezető szerepre törekszik, különösen a régió országaival (NB8) folytatott együttműködés révén. A svédországi Harpsundban november végén tartott találkozón Donald Tusk a Keleti Pajzs kezdeményezést méltatta, amely közös katonai missziókat és a Balti-tengeri infrastruktúra védelmét célozza. Emellett a régióban található, tengerpart menti szélfarmok fejlesztése és a közös biztonsági projektek előmozdítása is napirendre került.

A varsói vezetés ezenkívül az úgynevezett Weimari Háromszög keretében is erősíteni szeretné az együttműködést. Az EU védelmi autonómiájának megteremtése érdekében a három állam, Lengyelország, Németország és Franciaország közötti koordináció kulcsfontosságú lesz, különösen az Eurobondok bevezetésére vonatkozó javaslatok tekintetében. Ezek olyan nemzetközi kötvények, amelyeket a kibocsátó saját országának joghatóságán kívül, általában idegen devizában bocsát ki, és globális befektetők számára kínál. Bár Berlin egyelőre szkeptikus, az informális megbeszélések alapján egyre inkább körvonalazódik konszenzus ezzel kapcsolatban.

ENERGIABIZTONSÁG

Varsó ugyancsak vezető szerepet keres Európa biztonsági architektúrájának alakításában. Ide tartozik a katonai és belpolitikai mellett az energia- és egészségbiztonság, az élelmezésbiztonság, a kiberbiztonság, vagy a dezinformáció elleni küzdelem. Ezekről egyeztetett december elején Tusk a lengyel fővárosban Roberta Metsolával, az Európai Parlament elnökével is, aki a védelmi képességek erősítésén kívül konkrét lépéseket sürgetett Európa gazdasági függőségeinek és az energiaárak csökkentése, illetve a belső piac töredezettségének megszüntetése érdekében. Ezek gyakorlati megvalósítását a vállalkozások, családok és gazdák támogatásában, valamint az európai döntéshozatali szervek bürokratikus folyamatainak

csökkentésében látta a máltai uniós vezető. Tusk egyetértett abban, hogy az európai energiaárak csökkentése alapvető fontosságú lépés a 27-ek versenyképessége szempontjából, ehhez pedig a tagállamoknak a tárgyalási technikáiban „sokkal egoistábbnak” kell lenniük. A lengyel soros elnökség legfőbb célja az is, hogy uniós szinten teljesen megszüntessék az orosz energiaimportot.

VERSENYKÉPESSÉG

Az év egyik legfontosabb brüsszeli témája az EU 2027 utáni hétéves költségvetésének előkészítése lesz, bár döntés még nem születik – az első konkrét javaslatot majd az Európai Bizottság teszi le az asztalra –, a tagállamok a stratégiai irányokról már várhatóan idén tárgyalni fognak. Az uniós agrártámogatások és a kohéziós politika átalakítása mellett az új EB szeretné jobban összekötni a pénzek kifizetését a jogállamisági feltételekkel, és a lengyel kormány feladata lesz a javaslatokról közös véleményt kialakítani.

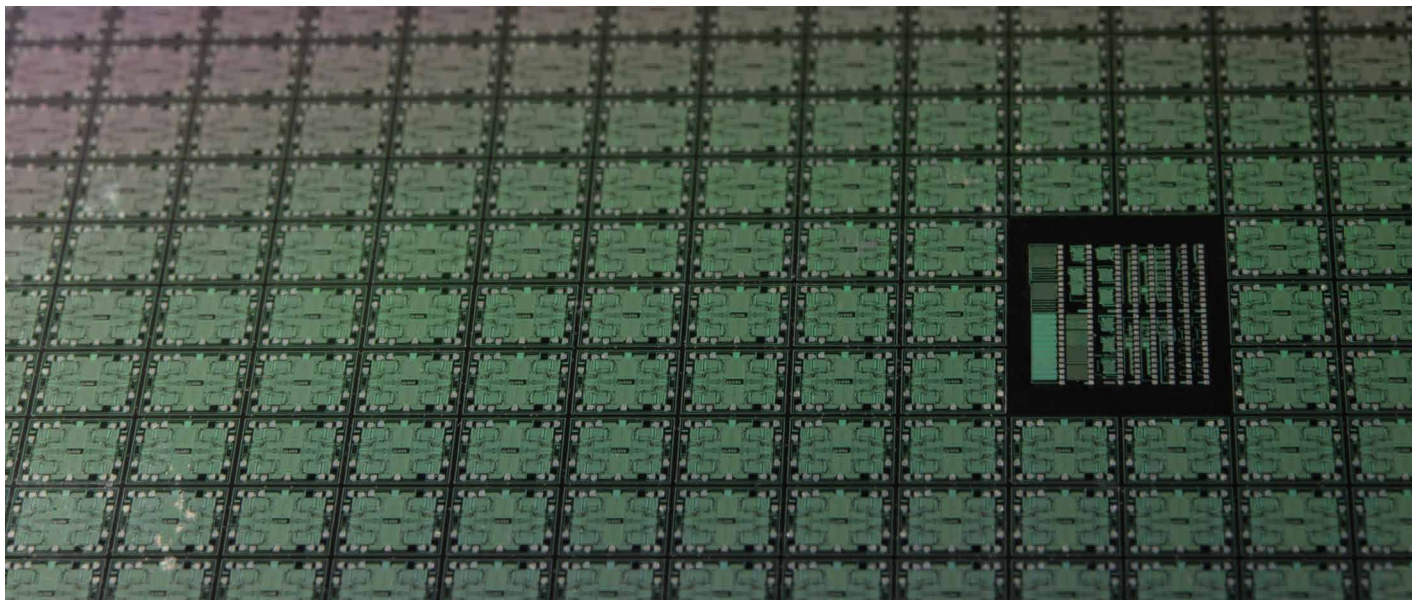
„Együtt építjük a gazdasági biztonság egységes alapját, Európa versenyképességét az innovációért és a technológiai fejlődésért folyó globális versenyben. Célunk, hogy versenyképesek maradjunk, ezért azon fogunk dolgozni, hogy csökkentsük az ipar és a vállalkozók előtt álló akadályokat. Az Európai Unió nemcsak 27 nemzet politikája, hanem mindenekelőtt egységes piac és kereskedelmi hálózat. Ezek a kapcsolatok építik közösségünket, akárcsak alapvető európai értékeink: a demokrácia, a jogállamiság, a haladás és az együttműködés.”

– fogalmazott Tusk újévi beszédében.

A célok érdekében tervezett egyeztetések csúsznak, mivel az Ursula von der Leyen bizottsági elnök és Donald Tusk lengyel miniszterelnök által vezetett plenáris ülést elhalasztották a brüsszeli testület vezetőjének tüdőgyulladására miatt.

Forrás: polish-presidency.consilium.europa.eu; Eurologus, Euronews

KRITIKUS FONTSSÁGÚ NYERSANYAGOK INNOVATÍV TECHNOLOGIÁK

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

A kritikus fontosságú nyersanyagokról részletesebben:

<https://cutt.ly/AeB8yxgl>

<https://cutt.ly/YeB8yuqM>

A Horizont Európa pályázati lehetőségeiről:

<https://cutt.ly/8eZwnERe>

A kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály szövege:

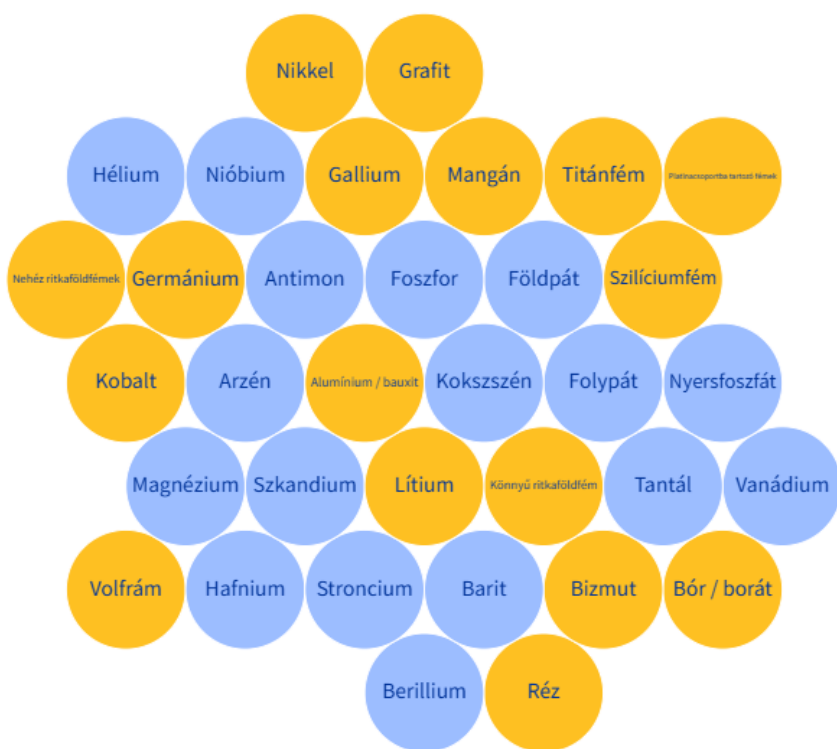
<https://cutt.ly/ueB8tVOT>

Közvetlen uniós forrásokat érintő kérdéseikkel forduljanak hozzánk bizalommal az alábbi e-mail-címen:
lebonyolitoEU@szpi.hu

Kevés olyan szakterület van, amely annyira összetett lenne gazdasági, stratégiai és politikai szempontból, mint a kritikus fontosságú nyersanyagoké. Nem véletlen, hogy az Európai Unióban külön jogszabály rendelkezik róluk. A 2024. május végén hatályba lépett rendelet célja – a többi nyersanyag ellátási láncának biztosítása mellett – a tagállamok külső függőségének csökkentése, a körforrás biztosítása, a kutatás-fejlesztés ösztönzése. Ez utóbbira láthatnak néhány, különböző uniós forrásból támogatott példát.

Az úgynevezett kritikus fontosságú nyersanyagokhoz (CRM) tartozik a napelemek gyártásához szükséges gallium, az akkumulátorok és elemek egyik alapanyaga, a lítium, a szélturbinák gyártásához használatos bór, valamint a repülőgép- és űripar kelléke, a volfrám is. Az uniós jogszabály (**Critical Raw Materials Act, CRMA**), amely ezekről az anyagokról szól, 34 ilyen elemet és nehéz ritkaföldfémeket ismer el, amelyek közül 17 stratégiai jelentőségű, létfontosságú a zöld és digitális átálláshoz szükséges technológiák, illetve a védelmi- és az űripar szempontjából.

A rendeletben meghatározott egyik referenciaérték szerint az Európában évente felhasznált nyersanyagoknak minimum 40%-át a tagállamokban kell előállítani; az unióban évente felhasznált CRM 25%-ának pedig újrafeldolgozott forrásból kell származnia. Az EU a legtöbb CRM-ből nem önellátó, ráadásul az éves tagállami szükségletnek legfeljebb 65%-át importálhatják egyetlen nem uniós országból, vagyis több forrásból kell biztosítani az ellátást. Az importfüggőség és a globális keresletnövekedés, vagy éppen az adott országban dúló konfliktusok miatt az uniós ellátási láncok sérülékenyek lehetnek. Az akkumulátorokban

használt kobalt 63%-át például a Kongói Demokratikus Köztársaságban bányásszák, a tagállamokban a szükséges magnézium 97%-át Kínából szerzik be. Az EU a már említett borszükségletének 98%-át jelenleg Törökországból fedezi.

A CRM-ek gazdasági jelentősége óriási, hiszen akkumulátorok, építőipari eszközök, érzékelők, valamint elektronikus és orvosi eszközök gyártásához, a digitális- és a repülőgépiparban, illetve a védelmi ágazatban van ezekre szükség. Az előrejelzések szerint a kereslet a zöld és a digitális átállás miatt még tovább fog nőni. Csak az elektromos járművek akkumulátoraiban és energiatárolókban használt lítium iránt az Unióban 2030-ra várhatóan a tizenkétszeresére nő a szükséglet. Ennek kielégítését úgy is lehet biztosítani, hogy ha javítanak a CRM-ek körforgásán és fenntarthatóságán.

Ezért támogatta az európai nyersanyagtermelést erősítő innovatív technológiák kifejlesztését az Unió kutatási és innovációs keretprogramja, a Horizont 2020. A projektekben részt vett szakemberek tiszta és fenntartható megoldásokat fejlesztettek ki a nyersanyagok és melléktermékek feldolgozására, visszanyerésére és újrahasznosítására, amelyek által csökkenthető az importfüggőség is.

A **SEA4VALUE** projekt segítségével a tengervíz sótalanításából visszamaradt sósavból nyerhetők ki értékes ásványi anyagok. A **SEArcularMINE** projekt során egy kísérleti üzemben mutatták be, hogy a tengervízből visszamaradó keserűs magnéziumban, lítiumban, bórban gazdag, amelyeket ki lehet nyerni. Az **AlSiCal**-ban részt vett kutatók szilícium-dioxidot, timföldet és kalcium-karbonátot állítottak elő anortozit kőzetből, nulla hulladék és nulla nettó szén-dioxid-kibocsátás mellett. A **BIORECOVER** és a **RAWMINA** projekt munkatásai új eljárásokat fejlesztettek ki a CRM-ek ipari és bányászati hulladékokból történő, fenntartható biológiai visszanyerésére. Utóbbi során a kobalt, a germánium és a volfrám mellett arany, ezüst melléktermékeket is kinyernek a naponta 100-150 kilogramm hulladék feldolgozásakor.

A **PEACOC** projektpartnerei nemesfémeket nyernek vissza olyan elhasznált termékekből, mint a nyomtatott áramkörök, vagy az autókatalizátorok. A **BlackCycle** projekt célja az volt, hogy eljárást dolgozzanak ki arra, miként lehet elhasznált gumibroncsokból újat készíteni. Évente 1,6 milliárd abroncsból lesz hulladék. Az **ICEBERG**-gel visszanyert építőanyagokból magas újrahasznosított tartalommal rendelkező innovatív építőipari termékeket sikerült kifejleszteni. A **SUNRISE** munkatársai által készített multiszenzoros válogatóeszköz segítségével lehetővé vált az autók szélvédőjében és az épületek ablakaiban használt műanyag, a polivinil-butíral szétválasztása, tisztítása. Végül a **PHOTORAMA** szakértői arra dolgoztak ki innovatív megoldásokat, hogyan lehet az elhasznált napelempanellek alkatrészeit visszanyerni és újrafelhasználni.

A röviden ismertetett projektek jól példázzák, hogy a kreativitás és a szakértelem nem ismer határokat a körforgásos gazdaságra való áttérésben a CRM-ek esetében sem. Az hosszabb távon dől majd el, hogy ezek az eljárások milyen mértékben járulnak hozzá az EU versenyképességének növeléséhez is.

INCLUSION FEST

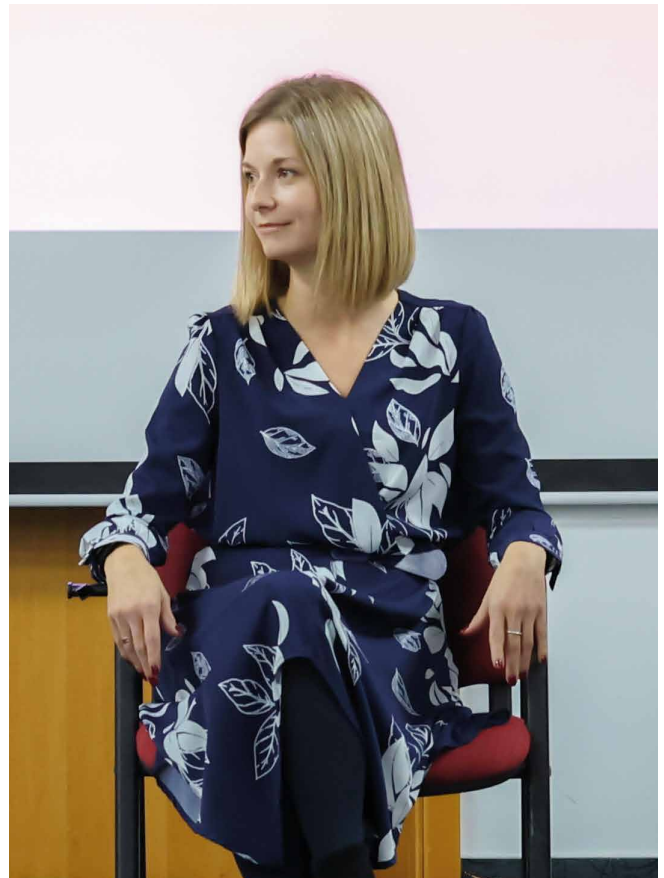
GENERÁCIÓKON ÉS HATÁROKON ÁT

Egyes projektek igazi eredményei csak hosszabb távon látszanak, mert egy-egy pályázati időszak túlságosan rövid ahhoz, hogy azok ténylegesen be tudjanak érni. Ez igaz az INCLUSION FEST projektre is, amelynek teljes címe *A generációk közötti határokon átnyúló kapcsolatok erősítése a kultúrák közötti párbeszéd révén*. A résztvevő szervezetek célkitűzéseit a *Szlovénia-Magyarország Interreg program* forrásaiból valósították meg. A tapasztalatokról, projekttevékenységekről Dr. Labritz-Gelencsér Ágnes projektkoordinátorral beszélgettük, már a rendezvények megtartása után, az elszámolási feladatok közben.

Sok határrégióhoz hasonlóan a Muravidék és Rábavidék is számos kihívással néz szembe társadalmi szinten, mint például a munkalehetőségek hiánya, vagy az egyes települések elöregedése. Nem beszélve arról, hogy főleg az idősebb generáció tagjainak – helyzetükből is adódóan – kirekesztéssel kell megküzdeniük. A felsorolt problémák kezelésével foglalkozik több mint egy évtizede a szlovén Šalovciban (Sal) tevékenykedő **Korenika**, a fogyatékkal élők képzési és foglalkoztatási intézete, amely szociális farmot működtet, amely *„minden generációs és társadalmi csoport befogadásának színtere. Foglalkoztatási központként több mint 20 fogyatékkal élő személyt, valamint három képzett szakembert és mentort foglalkoztat”* – mutatta be a vezetőpartnert, a szentgotthárdi központú **MURABA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás** (Muraba ETT) projektkoordinátora, Dr. Labritz-Gelencsér Ágnes. Ez utóbbi szervezetet 2017-ben alapította meg az Országos Szlovén Önkormányzat, Szentgotthárd Város Önkormányzata, Lendva Község Önkormányzata és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség a területi kohézió és együttműködés erősítése érdekében. *„A Társulás elsőszámú feladata, illetve működési célja a vegyesen lakott nemzetiségi területek gazdasági és társadalmi fejlesztése. Emellett számomra a két évvel ezelőtti, Helyben a jövőd című programsorozatunk fejezi ki legjobban a mindennapi működésünket. Ennek keretében mindkét országban olyan rendezvényeket – vitaklubot és vállalkozói fórumot – tartottunk, amelyek elősegíthetik az elvándorlás megállí-*

tását, hozzájárulva mind a társadalmi, mind a gazdasági fejlesztéshez a térségben. A program megálmodója Papp Bálint igazgató volt” – mesélt a Muraba ETT szerteágazó tevékenységéről Dr. Labritz-Gelencsér Ágnes.

A szakember szerint a határ két oldalán élő magyarok és szlovének között, a nemzetiségi eltérések ellenére is, számos hasonlóság és kapcsolódási pont található. *„Mindkét terület alapvető vonásait meghatározza a földrajzi elhelyezkedésük. A határvidekeket általában jellemző kihívásokkal is szembesülnek az ott élők. A legnagyobb kihívás talán a terület lakosságának elöregedése, azáltal például, hogy a fiatalok elvándorolnak a továbbtanulás miatt, majd megfelelő állás és kereseti lehetőség hiányában vissza sem térnek. Jellemző még a tartós munkanélküliség is, amely további problémákat szül. Egyrészt gazdasági okokból, másrészt a rendelkezésre álló egyéb lehetőségek is jellemzően szűkösebbek a peremvidéken, így az intézményi infrastruktúra, akár a szociális vagy oktatási lehetőség tekintetében. Ezekből adódóan pedig az idősebbek, illetve a koruktól függetlenül hátrányos helyzetben élők még kiszolgáltatottabbak, ráadásul megjelenik ezen csoportok társadalmi kirekesztése is. Az elmagányosodás, a nagycsaládok szétesése korunkra jellemző kihívás. A főleg az idősekkel foglalkozó szervezetek, úgymint a Korenika vagy Szentgotthárdon a Városi Gondozási Központ mun-*

katársai is elmondták, néha >>csak<< annyi a feladatuk, hogy egy-egy idős emberrel elbeszélgetnek, meghallgatják őket, és már ez jelentősen hozzájárul a jóllétükhöz. Ezen határközeli területek sajátja, hogy az elvándorlás miatt a nemzetiségi közösségek is szétesnek, azok kulturális örökségei nehezen fenntarthatók, hiszen nincs, aki tovább vigye azokat. Például a magyarországi szlovének nagyrésze nem a Rábavidéken él, hanem az ország

területén szétszórta” – festette le a régió helyzetét a Társulás képviselője, aki szerint projektjükkel ezekre a problémákra széleskörben igyekeztek választ adni.

Nemcsak a figyelemfelhívást és ezen a területen működő szervezetek, közösségek összekapcsolását célozták meg, hanem az egyes, sajátos kihívásokkal szembenező generációkat is szerették volna egymáshoz közelíteni, a két nemzet összekapcsolásával, közös megoldások kidolgozásával, átadásával. Elsőre furcsának tűnhet az eltérő generációk összetételére egy-egy eseményre, ráadásul határon átívelően, azonban Dr. Labritz-Gelencsér Ágnes hamar igyekezett cáfolni kételkedésünket: *„A kirekesztettség elleni küzdés és társadalmi befogadás, úgy gondolom, valóban mindenki számára hordoz üzenetet. Legyen az kisgyermek, kamasz, felnőtt vagy idős. Éppen ezért próbáltuk átfogni az egész társadalmat, és úgy felépíteni a rendezvényünket, hogy valamelyik eleme mindenkit meg tudjon szólítani.”*

A két szervezet májusban Šalovciban, novemberben Szentgotthárdon fesztiválozott a helyi közösségek örömeire. A szlovén határ menti községben bemutatkoztak a kirekesztett társadalmi csoportokat képviselő szervezetek, és nemcsak standokon várták az érdeklődőket, hanem a résztvevők különböző kulturális előadással is készültek. A színes program során fellépett többek között egy hajléktalanokból álló zenekar, illetve fogyatékkal élők, valamint óvodások és iskolások előadása is látható volt a színpadon. Ebédszünetben a kihelyezett

sörpadokon étkeztek a vendégek, akik kerekasztal-beszélgetéseken is részt vehettek. Az őszi magyarországi fesztiválon, Szentgotthárdon egy légtérbe terelték mindkét ország középiskolásait és nyugdíjasait. Az esemény népszerűsítésébe a vezetőpartner is bekapcsolódott hirdetések, plakátok, Facebook-posztok révén, valamint személyesen az iskolákban, nyugdíjas szervezetekben is meghirdették a rendezvényt. *„Felkértünk ifjúsági szervezeteket, a kiszolgáltatottakkal és idősekkel foglalkozó szociális intézményeket, mind a magyar mind a szlovén oldalról, hogy mutassák be tevékenységüket és a mindennapjaikat. Ezáltal nemcsak az egyes generációk láthatták más aspektusból egymást, hanem még a nemzetek közötti hasonlóságokba vagy eltérésekbe is betekintést nyertek a résztvevők. Az előadások között táncbemutatókat tartottunk két fellépővel, ahol szintén a generációs összekapcsolódást szerettük volna modellezni, hiszen egy fiatalokból álló csoport, valamint egy szenior örömtánc-csoport lépett fel, majd zárásként közös produkciót is előadtak. Közben a kávészünet alatt kötetlen beszélgetéshez is biztosítottunk keretet.*

Ezzel párhuzamosan az óvodás, valamint kisiskolás gyermekek számára a Honismereti Klub tagjai épületvezetést tartottak a volt szentgotthárdi ciszter kolostorban, illetve az Időutazó Múzeumban idősebb szlovén csoport vehetett részt kulturális-történelmi eseményen, ahol az iskolások segítettek nekik.

Este pedig a színházban Összeér címmel koncertet szerveztünk, ahol a Zaporozsec zenekar frontembere, Varga Bence énekelt, és előadótársa, Szép Renáta pedig elszavalta a dalokat inspiráló verset, amelyek valóban összekötik a múltat a jelenel, illetve az egyes generációkat” – részletezte a programot a projektkoordinátor, aki a két egynapos rendezvénnel kapcsolatban elmondta, hogy összesen 15-15 szolgáltató, kiállító képviselte magát az egyenként 200-200 főt megmozgató eseményeken. Ezeken a vállalt és teljesített mérőszámokon túl is kézzel fogható volt a fesztiválok sikere. A szlovéniai rendezvényen főleg a természeti és kulturális örökséggel való kapcsolat állt a fókuszban, míg a magyar oldalon elsősorban a történelmi tudatra és a hagyományok megőrzésére koncentráltak. „Mivel elég széles kört szeretünk volna megszólítani, kezdve a fogyatékkal élőkön át a hontalanokig, és emellett generációk kapcsolódását is próbáltuk erősíteni, így nagyon széles spektrumon helyezkedtek el a szervezetek. Úgy gondolom, az eredmények és a célkitűzések elérését bizonyító konkrét mérőszámokon túl is elmondható, hogy mindkét rendezvény sikeres volt. A Šalovciban eltöltött nap inkább egyfajta falunap jellegű keretet biztosított a jelenlévőknek,

ahol már akkor létrejöttek spontán összekapcsolódások, amikor a senior örömtáncosok bemutatójához sokan önként bekapcsolódtak és együtt tanulták a tánclépéseket. A szentgotthárdi eseményeken szinte teltház volt, valamennyi korosztálytól – a fiataloktól és az inkább nézőként jelenlévő idősektől – egyaránt pozitív visszacsatolás érkezett. Elmondásuk alapján a résztvevő szervezetek is hasznosnak találták az előadásokat, bemutatkozásokat” – vont mérleget a kedvezményezett képviselője, aki elmondta, hogy az előkészítő munkában, valamint a programok összeállításában ketten vettek részt, hasonlóan a vezetőpartnerhez, akivel kölcsönösen „toborozták” a határ másik oldalára a környéken élőket.

A szakember beszélgetésünk idején éppen a projektdokumentáció összeállításán és a beszámoló elkészítésén túl a szentgotthárdi eseményen készült felvételekkel kapcsolatos utómunkát is gondozta. „Amint ezek elkészülnek, szeretnénk közzétenni az anyagokat több platformon is, amely talán segít abban, hogy tovább vigyük a program üzenetét, népszerűsítsük azt, és ezáltal talán még több kapcsolat kialakításához hozzájárulhatunk” – mondta a koordinátor, aki a megvalósítás során tapasztalható valódi kihívást nem nagyon tudott említeni, amely hasonló tematikájú projektek munkatársainak jó tapasztalatként szolgálhatna. „Szerintem a nehézsége éppen az, ami a könnyedségének is tűnik első pillantásra – de elképzelhető,

hogy ez csak számomra mutatkozik meg így. Olyan széles kört fed le a tematika, gondoljunk akár generációk, nemzetiségek összekapcsolására, vagy a kiszolgáltatottak körére, hogy nagyon sok oldalról meg lehet közelíteni a rendezvény megvalósítását, nálunk is több elképzelés volt, mire a végleges verzió kikristályosodott. Meg kellett találni azt a programot, helyszínt, amely valóban a megszólítani kívánt kört vonzza be, és annak keretein belül biztosítja annak a lehetőségét, hogy valódi beszélgetések, kapcsolatok születhessenek” – zárta beszélgetésünket Dr. Labritz-Gelencsér Ágnes.

A MURABA ETT munkatársai remélik, a múlt év végén zárult projektjükkel valóban sikerült elvetni a magot, és további együttműködéseknek adhatnak kezdő lökést. A maguk részéről a területi társulás szeretné folytatni egy korábbi sikeres projektjüket, a **Motivage**-et, amelynek célcsoportja a régóta fiatal generáció volt, és megkezdték egy idősbárát régió kialakítását. Ebből is látszik, hogy ezen a területen is még nagyon sok teendője lesz a most bemutatott partnerség tagjainak.

https://fb.watch/w-l_aq8uyP/

<https://www.facebook.com/murabaegtc>

<https://www.facebook.com/KorenikaSocialnaKmetija>

Fotók: INCLUSION FEST

